

РОЗДІЛ VI. ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

УДК 349.6:630

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2020-4.2-16>

Підстави відповідальності за порушення лісового законодавства

Ковейно Ю. В.*аспірантка кафедри права та публічного адміністрування**Маріупольський державний університет**пр. Будівельників, 129а, Маріуполь, Донецька область, Україна**orcid.org/0000-0002-0575-4691**y.koveyno@mdu.in.ua***Ключові слова:***юридична відповідальність, підстави відповідальності, лісопорушення, порушення лісового законодавства, екологічна спрямованість.*

Статтю присвячено питанням підстав відповідальності за порушення лісового законодавства. Вказано, що на стані навколишнього середовища, використанні та охороні лісів негативно позначаються порушення законодавства щодо порядку використання та охорони лісів, лісових ресурсів, земель лісогосподарського призначення, невиконання або неналежне виконання вимог щодо лісокористування, які є підставою притягнення до відповідальності.

На законодавчому рівні підстави юридичної відповідальності за порушення лісового законодавства визначено статтею 105 Лісового кодексу України та іншими законами, що регулюють діяльність, пов'язану з використанням лісів, окремі підстави такої відповідальності передбачено підзаконними нормативно-правовими актами. Проте перелік зазначених підстав потребує уточнення та систематизації. Охарактеризовано визначення поняття підстав відповідальності в науковій літературі. Констатовано, що наведені наукові підходи стосуються й підстав юридичної відповідальності за порушення лісового законодавства. Порушення лісового законодавства поділяються на кілька видів залежно від різних чинників.

Підставою відповідальності за порушення лісового законодавства перш за все є лісове правопорушення, визначення якого ґрунтується на загальних положеннях щодо правопорушення.

Зазначено, що порушення лісового законодавства можна поділити на дві групи: лісові правопорушення та суміжні з ними правопорушення, які, зі свого боку, поділяються на види. Важливим чинником поділу на види порушень лісового законодавства є екологічна спрямованість дій порушника лісового законодавства, зокрема на правовий режим використання, охорону, захист лісів, лісових ресурсів і земель лісогосподарського призначення тощо. Проявом цього може бути конкретна спрямованість дій правопорушника лісового законодавства.

Обґрунтовано доповнення переліку підстав відповідальності за порушення лісового законодавства такими порушеннями, як: невиконання обов'язку ведення первинного обліку лісів, як власниками лісів, так і постійними лісокористувачами; незабезпечення безперешкодного доступу до об'єктів електромереж, інших інженерних споруд, які проходять через лісову ділянку, для їх обслуговування. Запропоновано відповідні зміни та доповнення до чинного законодавства.

Grounds for responsibility for violation of forest law

Koveino Yu. V.

Postgraduate Student at the Department of Law and Public Administration

Mariupol State University

Budivelnykiv avenue, 129a, Mariupol, Donetsk region, Ukraine

orcid.org/0000-0002-0575-4691

y.koveyno@mdu.in.ua

Key words:

legal liability, grounds for liability, forest violations, violations of forest legislation, environmental orientation.

The article is devoted to the issues of grounds for liability for violation of forest legislation. It is stated that the state of the environment, use and protection of forests are negatively affected by violations of legislation on the use and protection of forests, forest resources, forest lands, non-compliance or improper compliance with forest use requirements, which are grounds for prosecution.

At the legislative level, the grounds for legal liability for violations of forest legislation are defined by Article 105 of the Forest Code of Ukraine and other laws governing activities related to the use of forests, some grounds for such liability are provided by regulations. However, the list of these grounds needs to be clarified and systematized. The definition of the concept of grounds for liability in the scientific literature is described. It is stated that the above scientific approaches also apply to the grounds of legal liability for violations of forest legislation. Violations of forest legislation are divided into several types depending on various factors.

The basis for liability for violation of forest legislation is primarily a forest offense, the definition of which is based on the general provisions on the offense. It is noted that violations of forest legislation can be divided into two groups: forest offenses and related offenses, which in turn are divided into types. An important factor in the division into types of violations of forest legislation is the environmental focus of the violator of forest legislation, in particular the legal regime of use, protection, protection of forests, forest resources and forest lands, etc. A manifestation of this may be the specific direction of the actions of the offender of forest legislation.

It is substantiated to add to the list of grounds for liability for violations of forest legislation by such violations as: failure to fulfill the obligation to keep primary records of forests, both by forest owners and permanent forest users; failure to provide unimpeded access to power grid facilities and other engineering structures that pass through the forest area for their maintenance. Appropriate changes and additions to the current legislation are proposed.

Вступ. На стані навколишнього середовища, використанні та охороні лісів негативно позначаються порушення законодавства щодо порядку використання та охорони лісів, лісових ресурсів, земель лісогосподарського призначення, невиконання або неналежне виконання вимог щодо лісокористування, які є підставою притягнення до відповідальності. Так, згідно з даними публічного звіту Державного агентства лісових ресурсів за 2019 рік загальний обсяг незаконних рубок склав 118 тис. куб. м на суму заподіяної шкоди – 814,2 млн. гривень [1].

На законодавчому рівні підстави юридичної відповідальності за порушення лісового законо-

давства визначено статтею 105 Лісового кодексу України та іншими законами, що регулюють діяльність, пов'язану з використанням лісів, окремі підстави такої відповідальності передбачено підзаконними нормативно-правовими актами. Проте перелік зазначених підстав потребує уточнення та систематизації.

Питання підстав юридичної відповідальності досліджували як вчені з позиції загальної теорії юридичної відповідальності, так і ті, які розглядали підстави юридичної відповідальності в контексті порушення лісового законодавства. Серед таких вчених можна вказати наступних: О.Ф. Скакун [2], Н.В. Вітрук [3], Л.І. Каленіченко

[4], І.А. Кузьмін [5], Д.М. Мікулін [6], Л.В. Мендик [7], О.В. Степська [8], М.Д. Шиндяпіна [9] та інші, однак є питання, які потребують доопрацювання. У науковій літературі питанню підстав відповідальності за порушення лісового законодавства приділялась певна увага в наукових працях В.М. Завгородньої [10], Л.В. Мендик [7], Д.М. Мікуліна [6; 11], О.В. Степської [8] та інших, але залишаються питання, що потребують подальшого доопрацювання.

Наведене вказує на актуальність обраної теми дослідження, метою якого є уточнення та систематизація підстав відповідальності за порушення лісового законодавства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підставою відповідальності у науковій літературі визнається сукупність обставин, наявність яких робить юридичну відповідальність можливою (притягнення до відповідальності) і об'єктивно необхідною (настання відповідальності) [2, с. 439]. Відсутність сукупності таких обставин виключає її. Водночас розрізняються підстави притягнення до юридичної відповідальності та підстави настання юридичної відповідальності.

Підстави притягнення до юридичної відповідальності – це сукупність обставин, наявність яких робить юридичну відповідальність можливою. Фактичною підставою притягнення до юридичної відповідальності є склад правопорушення. Правопорушення не приводить автоматично до настання відповідальності, а служить лише підставою для притягнення до неї. Підстави настання юридичної відповідальності – це сукупність обставин, наявність яких робить юридичну відповідальність повинною.

Наведені наукові підходи стосуються й підстав юридичної відповідальності за порушення лісового законодавства. Порушення лісового законодавства поділяються на кілька видів в залежності від різних чинників.

Підставою відповідальності за порушення лісового законодавства перш за все є лісове правопорушення, визначення якого ґрунтується на загальних положеннях щодо правопорушення. Так, загально визнаним у теорії права є визначення поняття правопорушення, як протиправне, винне, соціально шкідливе діяння, яке тягне за собою певні негативні наслідки. Питанням визначення поняття лісопорушення присвячені праці наступних вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких: Т.П. Єгорова [12], О.І. Крассов [13], П.В. Мельник [14], Л.В. Мендик [7], Є.І. Немировський [15] та інші. З урахуванням загальних підходів та підходів фахівців у галузі екологічного права можна стверджувати, що лісове правопорушення – це протиправне, винне, суспільно-небезпечне, або суспільно шкідливе діяння, яке вчи-

нено відповідними суб'єктами, що посягають на відносини щодо використання, охорони та захисту лісів, лісових ресурсів та земель лісогосподарського призначення та завдають, чи створюють загрозу спричинення шкоди екологічній цінності лісів, лісових ресурсів та земель лісогосподарського призначення.

Крім лісових правопорушень, до підстав притягнення до юридичної відповідальності належать і інші порушення лісового законодавства, що є суміжними з лісовими правопорушеннями, серед яких: порушення посадових обов'язків, корупційні правопорушення та інші, які спрямовані не безпосередньо на ліс чи лісові ресурси, як лісові правопорушення а, зокрема, на порядок ведення лісового господарства тощо.

Отже, порушення лісового законодавства можна поділити на дві групи: лісові правопорушення та суміжні з ними правопорушення, які, зі свого боку, поділяються на види.

Важливим чинником поділу на види порушень лісового законодавства є екологічна спрямованість дій порушника лісового законодавства, зокрема на правовий режим використання, охорону, захист лісів, лісових ресурсів та земель лісогосподарського призначення тощо. Проявом цього може бути конкретна спрямованість дій правопорушника лісового законодавства. Так, лісові правопорушення, передбачені ст. 105 Лісового кодексу України, можна поділити за спрямованістю дій на наступні: знищення або пошкодження лісу, лісових ресурсів та земель лісогосподарського призначення, погіршення їх стану (пп. 1-4; 6; 11; 17); невиконання та порушення правил, приписів та порядку ведення лісового господарства (пп. 5; 7-10; 12; 14; 15; 18-20); порушення договірних умов (пп. 13; 16) [16]. Водночас класифікація підстав відповідальності за спрямованістю дій правопорушника, обумовлює відповідний склад правопорушення.

Наведені як лісові, так і суміжні правопорушення лісового законодавства передбачені Лісовим кодексом України. Водночас підставами притягнення до юридичної відповідальності за порушення лісового законодавства можуть бути правопорушення, передбачені і іншими законами, якщо вони стосуються використання, відтворення та охорони лісів, лісових ресурсів та земель лісогосподарського призначення. Насамперед такі порушення передбачені Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» [17]. Вказаним законом закріплено шістнадцять підстав відповідальності за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища (ст. 68). Їх аналіз дозволяє виділити загальні підстави для всіх видів природних ресурсів, зокрема

лісів. Так, залежно від спрямованості дій правопорушника можна зазначити наступні загальні підстави відповідальності, у тому числі за порушення лісового законодавства: порушення вимог та норм екологічної безпеки (пп. а; б; л); порушення норм законодавства про оцінку впливу на довкілля (пп. в; г; е); порушення порядку здійснення певного виду господарської діяльності, у тому числі договірних вимог (пп. ж; з); порушення природоохоронних вимог при зберіганні, транспортуванні, використанні, знешкодженні та захороненні хімічних засобів захисту рослин, мінеральних добрив, токсичних радіоактивних речовин та відходів (пп. й); порушення правового режиму охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду (пп. к); невиконання розпоряджень органів, які здійснюють державний контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища, та вчиненні опору їх представникам (пп. і).

Отже, названо правопорушення, якщо вони мають місце в лісових відносинах, можна розглядати їх як підстави відповідальності за порушення лісового законодавства. Водночас такі підстави також можна розглядати як лісові та суміжні з ними правопорушення.

Окремі підстави відповідальності за порушення лісового законодавства передбачені підзаконними нормативно-правовими актами, серед яких Порядок ведення державного лісового кадастру та обліку лісів [18] та Інструкція про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів [19]. Серед них невиконання обов'язку ведення первинного обліку лісів. Водночас ведення первинного обліку лісів безпосередньо пов'язано з веденням державного лісового кадастру, який в свою чергу здійснюється на підставі державного земельного кадастру. Державний земельний кадастр містить інформацію про зареєстровані земельні ділянки лісгосподарського та іншого призначення, на яких зростають ліси. Нині актуальним є питання взаємодії державного лісового та земельного кадастрів, що зумовлює необхідність зміни підходів до ведення державного лісового кадастру як до геоінформаційної системи. Так, складником публічної кадастрової карти є шар «Ліси», який містить інформацію про код підприємства, у господарюванні якого знаходиться ділянка; номер лісництва; назву лісництва; назву ділянки (лісового урочища). Крім того, є можливість відстежувати помилки ведення кадастрів, виявляти інформацію щодо проблемних земельних ділянок, де наявні конфлікти щодо землекористування, та здійснення контролю за станом використання земель лісового фонду України, що є особливо актуальним в умовах сьогодення [20].

Аналіз наведених норм вказує на те, що невиконання обов'язку ведення первинного обліку лісів, як власниками лісів, так і постійними лісокористувачами, який закріплено п. 5, ч. 3 ст. 14 та п. 4, ч. 2, ст. 19 Лісового кодексу України не визнано правопорушенням як підставою відповідальності за порушення лісового законодавства [16]. Отже, пропонується доповнити перелік підстав притягнення до відповідальності за порушення лісового законодавства окремим підпунктом ст. 105 Лісового кодексу України такого змісту: відповідальність за порушення лісового законодавства несуть особи, винні у: невиконанні обов'язку ведення первинного обліку лісів, як власниками лісів так і постійними лісокористувачами.

Перелік підстав притягнення до відповідальності за порушення лісового законодавства може бути продовжений з урахуванням аналізу обов'язків лісокористувачів, закріплених нормами Лісового кодексу України, невиконання яких не визнано законом як правопорушення, що потребує вирішення. Лісовим кодексом України передбачено два види користування лісами: постійне та тимчасове. Залежно від виду користування передбачено обов'язки, виконання яких є обов'язковим як для постійних так і для тимчасових лісокористувачів. Так, для постійних лісокористувачів передбачено сім обов'язків, які не є вичерпними, тобто законом можуть бути передбачені інші обов'язки. Тимчасові лісокористувачі діляться на два види: на умовах довгострокового користування та на умовах короткострокового користування. Залежно від вказаних видів тимчасових користувачів також закріплено обов'язки, виконання яких є обов'язковим. Для тимчасових лісокористувачів на умовах довгострокового користування Лісовим кодексом України закріплено шість обов'язків, а для тимчасових користувачів на умовах короткострокового користування – чотири обов'язки. Для обох видів тимчасових лісокористувачів цей перелік обов'язків також не є вичерпним.

Очевидним є факт, що порушення або невиконання (неналежне виконання) закріплених обов'язків тягне за собою настання певного виду юридичної відповідальності, якщо воно закріплено на рівні закону як правопорушення, а отже є підставою відповідальності за порушення лісового законодавства. Саме це повинно бути відображено у ст. 105 ЛК України як підстава відповідальності за порушення лісового законодавства. Так, нормами Лісового кодексу України передбачено обов'язок постійних лісокористувачів забезпечувати безперешкодний доступ до об'єктів електромереж, інших інженерних споруд, які проходять через лісову ділянку, для їх обслуговування (п. 8 ч. 2 ст. 19), проте ні у Лісовому кодексі України (ст. 105), ні у Земельному кодексі

України (ст. 211), не закріплено відповідальності за порушення вказаного обов'язку. Нормами Закону України «Про ринок електричної енергії» [21] також не передбачено такий вид правопорушення, яке повинно бути закріплено як підстава відповідальності за невиконання цього обов'язку. Отже, пропонується вирішення питання шляхом закріплення у ст. 105 Лісового кодексу як правопорушення невиконання обов'язку постійними лісокористувачами щодо забезпечення безперешкодного доступу до об'єктів електромереж, інших інженерних споруд, які проходять через лісову ділянку, для їх обслуговування наступного змісту: відповідальність за порушення лісового законодавства несуть особи, винні у: незабезпеченні безперешкодного доступу до об'єктів електромереж, інших інженерних споруд, які проходять через лісову ділянку, для їх обслуговування.

Враховуючи вищевказане, можна зазначити, що класифікація підстав відповідальності за порушення лісового законодавства може бути і за іншими критеріями: рівень небезпечності, суб'єкти, що потребує врахування при доопрацюванні інших аспектів відповідальності.

Висновки. Отже, підбиваючи підсумки, можна зазначити, що підставами юридичної відповідальності за порушення лісового законодавства є сукупність обставин, наявність яких робить юридичну відповідальність можливою та повинною. Брак сукупності таких обставин заперечує відповідальність особи. Порушення лісового законодавства доцільно поділити на дві групи: лісові правопорушення і правопорушення, суміжні з лісовими. Кожна група правопорушень поділяється на види за характером і спрямованістю вчиненого діяння, що зумовлює відповідний склад правопорушення.

Обґрунтовано доповнення переліку підстав відповідальності за порушення лісового законодавства такими порушеннями, як: невиконання обов'язку ведення первинного обліку лісів, як власниками лісів так і постійними лісокористувачами; незабезпечення безперешкодного доступу до об'єктів електромереж, інших інженерних споруд, які проходять через лісову ділянку, для їх обслуговування. Запропоновано відповідні зміни та доповнення до діючого законодавства.

Література

1. Публічний звіт Держлісагентства за 2019 рік. URL: <https://menr.gov.ua/news/34682.html>.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. Харків : Консум, 2001. 656 с.
3. Витрук Н.В. Общая теория юридической ответственности. Москва : Норма, 2009. 259 с.
4. Каленіченко Л.І. Характерні риси державно-правового примусу в змісті юридичної відповідальності. *Держава та регіони. Серія: Право*, 2018 р., № 1 (59). С. 11–16.
5. Кузьмин И.А. Основания возникновения юридической ответственности как общетеоретическая проблема: подходы и суждения. *Сибирский юридический вестник*. № 4 (59). 2012. С. 3–10.
6. Мікулін Д.М. Поняття й види правопорушень, пов'язаних із тимчасовим користуванням лісами. *Національний юридический журнал: теорія и практика*. 2015. С. 98–104.
7. Мендик Л.В. Відповідальність за порушення лісового законодавства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ, 2009. 20 с.
8. Глотова О.В. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства про охорону лісів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2005. Вип. 26. С. 232–237.
9. Шиндяпина М.Д. Стадии юридической ответственности: дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 Москва, 1996. 210 с.
10. Завгородня В.М. Майнова відповідальність за порушення лісового законодавства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.06. Київ, 2004. 18 с.
11. Мікулін Д.М. Проблеми реалізації юридичної відповідальності за правопорушення у сфері довгострокового тимчасового користування лісами в Україні. *Проблеми законності*. 2015. Вип. 130. С. 135–144.
12. Єгорова Т.П. Охорона лісів за законодавством України та країн СНД: порівняльно-правовий аналіз : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Харків, 2015. 226 с.
13. Крассов О.И. Право лесопользования в СССР. АН СССР, Ин-т государства и права. Москва : Наука, 1990. 238 с. (Юридические науки).
14. Мельник П.В. Правова охорона лісів Карпатського регіону України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06; Прикарпат. ун-т ім. Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2002. 195 с.
15. Немировский Е.И. Гражданско-правовая и административно-правовая охрана лесов в СССР : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Всесоюз. НИИ совет. законодательства. Москва, 1968. 29 с.
16. Лісовий кодекс України : Закон України від 21 січня 1994 року № 3852-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#top>.
17. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#top>.

18. Порядок ведення державного лісового кадастру та обліку лісів: Постанова Кабінету міністрів України від 20 червня 2007 року № 848. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-2007-п#Text>.
19. Інструкція про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів : Наказ Державного комітету лісового господарства України від 1 жовтня 2010 року № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1267-10#Text>.
20. Триває наповнення шару «Ліси» на публічній кадастровій карті України. URL: <https://lisvolyn.gov.ua/?p=46818>.
21. Про ринок електричної енергії : Закон України від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#top>.

References

1. The State Forest Resources Agency (2019) *Publichnyi zvit Derzhlisahentstva za 2019 rik* [2019 Public report of the State Forest Resources Agency], Kyiv: central executive body of Ukraine.
2. Skakun O.F. (2001) *Teoriia derzhavy i prava: pidruchnyk* [Theory of state and law: textbook]. Kharkiv: Konsum. (In Ukrainian).
3. Vitruk N.V. (2009) *Obshhaja teoryja jurydycheskoj otvetstvennosti* [General theory of legal responsibility]. Moscow: Norma. (In Russian).
4. Kalienichenko L.I. (2018) Kharakterni rysy derzhavno-pravovogho prymusu v zmisti jurydychnoji vidpovidalnosti [Characteristics of state and legal coercion in the content of legal responsibility]. *State and regions*, vol. Law, no. 1(59), pp. 11-16.
5. Kuzmyn I.A. (2012) Osnovaniya vznikoveniya yuridicheskoy otvetstvennosti kak obscheteoreticheskaya problema: podhody i suzheniya [Grounds for the emergence of legal liability as a general theoretical problem: approaches and judgments]. *Siberian legal bulletin*, no. 4(59), pp. 3-10.
6. Mikulin D.M. (2015) Poniattia y vydy pravoporushen poviazanykh iz tymchasovym korystuvanniam lisamy [Concepts and types of offenses related to temporary use of forests]. *National Law Journal: Theory and Practice*, pp. 98–104.
7. Mendyk L.V. (2009) *Vidpovidalnist za porushennia lisovoho zakonodavstva* [Responsibility for violating forest legislation] (PhD Thesis Extended Abstract), Kyiv: the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.
8. Hlotova O.V. (2005) Osoblyvosti yurydychnoi vidpovidalnosti za porushennia zakonodavstva pro okhoronu lisiv [Features of legal liability for violation of forest protection legislation]. *Current issues of state and law*, vol. 26, pp. 232-237.
9. Shindyapina M.D. (1996) *Stadii yuridicheskoy otvetstvennosti* [Stages of legal responsibility] (PhD Thesis), Moscow: Law Institute of the Ministry of Internal Affairs of Russia.
10. Zavhorodnia V.M. (2004) *Mainova vidpovidalnist za porushennia lisovoho zakonodavstva* [Property liability for violation of forest legislation] (PhD Thesis Extended Abstract), Kyiv: V.M. Koretsky Institute of State and Law.
11. Mikulin D.M. (2015) Problemy realizatsii yurydychnoi vidpovidalnosti za pravoporushennia u sferi dovhostrokovoho tymchasovoho korystuvannia lisamy v Ukraini [Problems of realization of legal responsibility for offenses in the field of long-term temporary use of forests in Ukraine]. *Issues of legality*, vol. 130, pp. 135-144.
12. Yehorova T.P. (2015) *Okhorona lisiv za zakonodavstvom Ukrainy ta krain SND: porivnialno-pravovyi analiz* [Forest protection under the legislation of Ukraine and the CIS countries: a comparative legal analysis] (PhD Thesis), Kharkiv: Yaroslav Mudryi National Law University.
13. Krassov O.I. (1990) *Pravo lesopolzovaniya v SSSR* [Forest use rights in the USSR] Moscow: Nauka. (In Russian).
14. Melnyk P.V. (2002) *Pravova okhorona lisiv Karpatskoho rehionu Ukrainy* [Legal protection of forests in the Carpathian region of Ukraine] (PhD Thesis), Ivano-Frankivsk: Vasyl Stefanyk Precarpathian National University.
15. Nemirovskiy E.I. (1968) *Grazhdansko-pravovaya i administrativno-pravovaya ohrana lesov v SSSR* [Civil and administrative legal protection of forests in the USSR] (PhD Thesis Extended Abstract), Moscow: the All Union Scientific Research Institute of Soviet Legislation.
16. “The Forest Code of Ukraine”: Law of Ukraine on the 21st of January 1994, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 1994, № 17, art. 99.
17. “On environmental protection”: Law of Ukraine on the 25th of June 1991, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 1991, № 41, art. 546.

18. “Procedure for maintaining the state forest cadastre and forest accounting”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the 20th of June 2007, № 848.
19. “Instruction on the procedure for maintaining the state forest cadastre and primary forest accounting”: Order of the State Forestry Committee of Ukraine on the 1st of October 2010 № 298.
20. Volyn Regional Department of Forestry and Hunting (2019) Tryvaie napovnennia sharu “Lisy” na publichnii kadastronii karti Ukrainy [Data ingestion of the “Forests” indicator on the public cadastral map of Ukraine continues], Lutsk: Volyn Regional Department of Forestry and Hunting.
21. “On the electricity market”: Law of Ukraine on the 13th of April 2017, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, 2017, №. 27-28, art. 312.